

61
FI

FACTS

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto

ISSN 1681-2174

Nuorten työntekijöiden turvallisuus – Neuvoja työnantajille

Alle 25-vuotiaat nuoret muodostavat tulevaisuuden työntekijäsukupolven. Työnantajan asemassasi voit auttaa heitä aloittamaan työelämänsä turvallisissa ja tuottoisissa merkeissä. Työnantajan velvollisuuksiin kuuluu myös huolehtia nuorten työntekijöiden turvallisista työolosuhteista ylläpitämällä työpaikalla korkeatasoista työterveyden ja työturvallisuuden hallintajärjestelmää, jonka avulla voidaan suojella jokaista työntekijää. Tämä tiedote sisältää työnantajan rooliin liittyviä neuvoja. Muissa tiedotteissa on yksityiskohtaisempaa tietoa nuorten työntekijöiden suojelua koskevasta lainsäädännöstä sekä neuvoja työnjohtajille, nuorille työntekijöille itselleen sekä heidän vanhemmilleen.

Nuoret työntekijät ovat usein erityisen riskialttiita kokemuksensa, valmennuksensa ja tietoisuutensa puutteellisuudesta johtuen. He tarvitsevatkin pätevää neuvontaa, tiedotusta ja seurantaa samoin kuin heille sopivia, turvallisia ja terveellisiä työtehtäviä.

Huonojen käytäntöjen seuraukset

➤ Osa 17-vuotiaan tytön sormesta irtosi tunti sen jälkeen, kun hän oli aloittanut kesätyönsä. Hänen sormensa jäivät puristuksiin leivontakoneessa. Turvamekanismin rikkoutumisesta oli ilmoitettu jo aikaisemmin, mutta koska yrityksessä ei ollut käytössä suunnitelmallista huolto-ohjelmaa, häntä ei ollut perehdytetty koneen käyttämiseen asianmukaisella tavalla ja lisäksi hänen työnjohtajansa ei tiennyt hänen käyttävän konetta.

➤ 18-vuotias mekaanikkoharjoittelija kuoli palovammoihin neljä päivää sen jälkeen, kun hän oli joutunut liekkien keskelle polttoaineen räjähtäessä hänen auttaessaan esimestään tyhjentämään bensiini- ja dieselöljysekoitusta sisältävää säiliötä. Ammattitaidon oppimisessa hän oli hyvin riippuvainen työnantajansa valvonnasta ja ohjauksesta, mutta korjaamon omistaja oli jättänyt terveys- ja turvallisuusnäkökohdat kokonaan työntekijöiden harkinnan varaan.

Kummassakin edellä mainitussa tapauksessa yrityksissä suoritettiin tutkimukset, ja ne molemmat tuomittiin taloudellisiin seuraamuksiin työterveyden ja työturvallisuuden laiminlyöntien vuoksi. Nuorten työntekijöiden tapaturmien yleisiä syitä ovat työtehtävät, joihin he eivät ole harjaantuneet, puutteellinen valvonta sekä vaarallisten koneiden ja aineiden käyttäminen. Kanadalaisen tutkimuksen mukaan nuorilla ja kokemattomilla työntekijöillä on muihin työntekijöihin nähden yli viisinkertainen riski joutua tapaturman uhriksi ensimmäisten neljän työssäoloviikon aikana (!).

Hyvien käytäntöjen edut

Lain noudattamisen ohella nuorten työntekijöiden terveys- ja turvallisuusasioista huolehtiminen tuo muitakin selkeitä etuja:

- Työturvallisuusasioiden hyvä hallinta lisää koko liiketoiminnan kannattavuutta ja kertoo hyvin hoidetusta organisaatiosta.
- Nuorten työntekijöiden turvallisuudesta huolehtiminen lisää kaikkien muidenkin työntekijöiden turvallisuutta.
- Nuorten työntekijöiden kunnollinen harjaannuttaminen ja kouluttaminen antaa mahdollisuuden hyödyntää heidän energisyyttään, intoaan ja oppimishaluaan sekä pitää heidät jatkossakin turvallisesti työtehtävissään.
- Hyvä valvonta antaa mahdollisuuden arvioida nuorten ihmisten suoriutumista tehtävissään sekä seurata heidän koulutuksensa toimivuutta.
- Asioistaan hyvin huolehtivan työnantajan maine on omiaan vetämään puoleensa hyviä nuoria työnhakijoita.

Riskinarviointi, organisointi ja ennaltaehkäisy

Työnantajien pitäisi tunnistaa riskitekijät ja suorittaa riskinarviointi erityisesti nuoriin kohdistuvien riskien ja tarvittavien ennaltaehkäisytoimien selvittämiseksi (?). Riskinarvioinnin sekä siihen perustuvien toimenpiteiden ja järjestelyjen pitäisikin sen vuoksi kattaa seuraavat seikat:

- työtehtävät, joita ei saa osoittaa nuorille työntekijöille, sekä selkeä tiedotus rajoituksista, jotka liittyvät työvälineiden ja työmenettelyjen käyttöön, vaaralliseksi luokiteltuihin paikkoihin ja työvaiheisiin, jotka voidaan suorittaa vain valvonnan alaisena;
- valvontatarpeet ja -järjestelyt (ks. kohta 'seurantajärjestelyjen toteuttaminen' alempana);

(!) http://www.iapa.ca/outreach_yw/yw_employer.asp.

(?) Vaara on mitä tahansa, mikä voi aiheuttaa sairastumisen tai loukkaantumisen. Riski on sen tapahtumista koskeva todennäköisyys.

- tiedotus-, opastus- ja koulutustarpeet ja -järjestelyt (ks. kohta 'koulutus' alempana);
- seksuaalisen häirinnän ja kiusaamisen ehkäiseminen;
- vammaisten tai erityisjärjestelyjä tarvitsevien nuorten työntekijöiden edellyttämät järjestelyt;
- vanhemmille ja huoltajille kohdistettu tiedottaminen riskeistä ja niiden hallintakeinoista;
- yhteistoiminta työharjoittelu- ja koulutusalan ammattilaisten kanssa;
- keskustelun käyminen työntekijöiden edustajien ja nuorten itsensä kanssa heitä koskevista järjestelyistä.

Työnantajien, jotka tarjoavat nuorille väliaikaisen työharjoittelu-paikan, tulisi antaa heille samantasoinen työterveys- ja työturvallisuusuoja kuin omille työntekijöilleen.

Alle 18-vuotiaat työntekijät

Alle 18-vuotiaita ammattiharjoittelussa tai työelämään tutustumassa olevia samoin kuin tilapäistyötä tekeviä koululaisia tai opiskelijoita koskevat muita tarkemmat rajoitukset riskeille altistumisen ja työajan osalta. Ks. nuorten suojelua työpaikoilla koskevaa tiedotetta lisätietojen saamiseksi siitä, millä tavalla työnantaja on velvollinen suojelemaan työntekijöitä sekä ottamaan huomioon nuorten työntekijöiden erityistarpeet. Kaikkien asiaan liittyvien vaatimusten selvittämiseksi on syytä tutustua kansalliseen lainsäädäntöön.

Seurantajärjestelyjen toteuttaminen

Työnantajien on ryhdyttävä asianmukaisiin toimiin nuorten työntekijöiden turvallisuuden valvomiseksi, esim. käytettävä henkilökohtaisia työhön opastajia.

Opastajille on annettava perusteellinen koulutus nuoriin työntekijöihin liittyvien riskitekijöiden ja valvontakeinojen osalta ja heidän olisi tunnettava nuorten työtehtäviä koskevat rajoitukset. Heidän on myös tarpeen ymmärtää oma roolinsa ja heihin kohdistuvat vaatimukset sekä osata hoitaa velvollisuutensa. Lisäksi he tarvitsevat riittävästi aikaa ja valtuuksia valvontatehtäviensä suorittamiseen. Järjestelyjen pitäisi kattaa:

- nuorten työntekijöiden turvallisuuden valvontatavat, mukaan lukien valvonnan tason mitoitus kunkin työtehtävän mukaan, jatkuvaa valvontaa vaativien tehtävien havaitseminen sekä jonkun tietyn henkilön osoittaminen vastaamaan nuoresta työntekijästä yleensä;

- valvoilta vaadittavat taidot sekä heidän roolinsa;
- valvojen kouluttaminen tehtäviinsä nuorten työntekijöiden työterveys- ja työturvallisuusasioissa;
- niiden sopivan koulutuksen saaneiden ja pätevien valvojen lukumäärän ja nimien ilmoittaminen, joiden tehtäviin kuuluu nuorista työntekijöistä, harjoittelijoista ja työelämään tutustuvista nuorista huolehtiminen;
- työnjohtajia varten laaditut ilmoittamismenettelyt kaikkia nuorten turvallisuuteen liittyviä ongelmia varten.

Koulutus

On olennaisen tärkeää, että nuoret työntekijät saavat ennen työn aloittamista tehokkaan ja riittävän pitkäkestoisien työterveys- ja työturvallisuuskoulutuksen, johon kuuluvat:

- työtehtäviin liittyvät erityisvaarat
- työpaikkaan liittyvät yleiset vaaratekijät
- suojautumiskeinot
- toiminta turvallisuuden suhteen epäilyttävissä tilanteissa
- tieto neuvoja antavista tahoista
- toiminta hätätilanteessa, onnettomuuksissa sekä ensiapu
- yhteistyövelvoite turvallisuusasioissa.

Esimerkkijohtaminen

On tärkeää näyttää selkeästi, että työnantaja itse suhtautuu vakavasti työterveys- ja työturvallisuusasioihin, sekä ottaa käyttöön niitä koskevia menettelyjä ja toimintatapoja sekä pitää ne ajan tasalla ja painottaa, ettei suvaita turvattomia menettelyjä ja että viivytyksettä korjataan terveyttä ja turvallisuutta vaarantavat epäkohdat.

Lisätietoja nuorten työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä löytyy viraston verkkosivustolta osoitteesta: <http://ew2006.osha.eu.int/>. Ennaltaehkäisyyn liittyvää neuvontaa sekä linkejä tiettyjä riskejä koskeviin hyviin käytännön toimiin ja työpaikkoihin löytyy osoitteesta: <http://osha.eu.int/>. Neuvontaa antavien osoitteiden joukossa on kansallisia viranomaisia, ammattijärjestöjä sekä ammattialajärjestöjä.

Linkki nuorten ihmisten suojelua työpaikoilla koskevan neuvoston direktiivin 94/33/EY koko tekstiin löytyy osoitteesta: <http://osha.eu.int/data/legislation/18>

Koska tässä direktiivissä esitetään vain kaikkia EU-maita koskevat vähimmäisvaatimukset, on tarpeen tutustua myös Suomen kansalliseen nuorten työtä koskevaan lainsäädäntöön ja ohjeistoon esim. työministeriön nettiosoitteesta: http://www.mol.fi/mol/fi/02_tyosuhteet_ja_lait/01_tyosuhteet/06_nuoret/index.jsp

ja työsuojelupiirin nettisivustolla: http://www.tyosuojelu.fi/fi/nuoret_tyontekijat/58

Yleistä tietoa työsuojelusta löytyy Työturvallisuuskeskuksen sivustolta: <http://www.tyoturva.fi/>

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto

Gran Vía 33. E-48009 Bilbao
P. (34) 944 79 43 60, f. (34) 944 79 43 83
Sähköposti: information@osha.eu.int

© Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto. Jäljentäminen on sallittua, mikäli lähde mainitaan. Printed in Belgium, 2006.

